

Geachte commissieleden V&J,

Mijn naam is Maarten Treurniet, regisseur en schrijver van onder andere 'De Heineken Ontvoering'. Ik wil u graag een praktijkvoorbeeld geven waaruit blijkt dat vrijwillig collectief beheer voor Video On Demand niet werkt. Het creatieve proces begint bij een maker met een idee. In dit geval mijn idee een waargebeurd verhaal te verfilmen namelijk de ontvoering van biermagnaat Alfred Heineken. Het schrijven en financieren van de film heeft zo'n acht jaar geduurd. Het filmen zelf drie maanden en de afwerking tot aan de première een half jaar. De film bleek een groot succes, meer dan 400.000 mensen zijn er voor naar de bioscoop gegaan. In alleen al het eerste jaar na uitbreng is de film naar schatting 80.000 keer gedownload bij Pathé thuis voor 8 euro per keer. In de jaren die er op volgden nogmaals een veelvoud daarvan. De film kwam vrij snel daarna bij streamers terecht. Ik noem hier alleen die waar de film nu nog te bekijken is: Amazon Prime, Netflix, Pathé thuis, Disney+, Videoland, HBO-max, YouTube, iTunes, Google Play en NPO Start & Plus.

Iedereen heeft veel geld aan de film verdiend en doet dat nog steeds. Dat gun ik iedereen zeer maar ik heb voor al deze online exploitaties van de door mij geschreven en geregisseerde film nauwelijks vergoeding ontvangen. Er is nu wel een vrijwillig vergoedingensysteem, maar dat werkt niet en veel online aanbieders weigeren zelfs om eraan mee te doen. Het steekt mij eigenlijk het meest dat al deze bedrijven enorme winsten maken en niets betalen aan makers. Er worden elk jaar weer vele honderden miljoenen als dividend uitgekeerd aan, voornamelijk buitenlandse, aandeelhouders.

Ik maak films uit passie maar mijn positie is uiterst zwak. Ik kan er niet van leven. Naast het maken van mijn eigen films moet ik een andere bron van inkomsten hebben anders kan ik niet rondkomen, laat staan investeren in een nieuw idee, een nieuwe film. Een investering die ik nooit zal terugverdienen.

De Heineken Ontvoering is inmiddels geloof ik 22 keer op TV uitgezonden. Een herhalingsvergoeding zoals vroeger gebruikelijk bestaat helaas al lang niet meer. Gelukkig heb ik door verplicht collectief beheer voor doorgifte via de kabel wel geld gekregen.

De positie van de NPO steekt mij hierin al heel lang. Het blijft verbazingwekkend dat zelfs de Publieke Omroep moeilijk doet over iets dat eigenlijk evident zou moeten zijn: eerlijke vergoedingen voor makers voor VOD. Ze zitten zelfs in het uiterst machtige Rodap wiens opdracht van haar leden is; zo min mogelijk geld betalen aan makers, zoveel mogelijk aan aandeelhouders. Diezelfde makers zorgen er nog steeds voor dat met de schamele budgetten in Nederland iets fatsoenlijks gemaakt wordt, iets waar Nederland trots op kan zijn. Zoals mijn serie Lijn 32. Een serie over angsten en vooroordelen in de Nederlandse maatschappij, helaas nog steeds uiterst actueel. Ik heb de serie gemaakt uit betrokkenheid bij de problemen van nu en om de maatschappij een zo broodnodige spiegel voor te houden. Gemiddeld 1,5 miljoen kijkers. De serie is, zonder dat ik dat weet en zonder dat ik er voor betaald krijg, nu te zien bij Ziggo. Van de publieke omroep naar Ziggo, kan iemand mij dat uitleggen?

Het is bijna uitzichtloos. Het enige lichtpuntje is dat Video On Demand wellicht onder verplicht collectief beheer gaat vallen.

Maarten Treurniet